

بررسی ارتباط بین اضطراب کووید-۱۹ و سلامت عمومی دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد بابل در سال ۱۳۹۹-۴۰۰: یک مطالعه توصیفی همبستگی

فائزه رحمانی^۱، مژگان فیروزبخت^۲، نرگس رحمانی^{۳*}، امیرحسین علی پور^۴

تاریخ دریافت ۱۴۰۱/۰۴/۰۸ تاریخ پذیرش ۱۴۰۱/۰۵/۲۵

چکیده

پیش‌زمینه و هدف: کارکنان بهداشتی و درمانی در خط مقدم اپیدمی با استرس‌های زیادی مواجه هستند. بنابراین حفظ سلامت جسمی و روانی آن‌ها بر کیفیت کار و رضایت بیماران تأثیر می‌گذارد. پژوهش حاضر باهدف بررسی رابطه بین سلامت عمومی و سطح اضطراب کووید-۱۹ در دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد بابل انجام شد.

مواد و روش کار: این پژوهش توصیفی همبستگی نیمسال دوم ۱۳۹۹-۱۴۰۰ در دانشگاه آزاد بابل انجام شد. جامعه مورد مطالعه شامل ۹۰ دانشجوی کارشناسی پرستاری بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی شده انتخاب شدند. ابزارهای تحقیق شامل پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ) و مقیاس اضطراب بیماری کرونا (CDAS) است. تجزیه و تحلیل آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ انجام شد. از آزمون‌های توصیفی برای فراوانی و آزمون t -test، همبستگی و رگرسیون چندگانه استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بیشترین درصد نمونه‌های پژوهش (۵۳/۱ درصد) نمره بین ۲۲ تا ۴۲ از ۸۴ داشتند که نشان می‌دهد سلامت عمومی در برخی حوزه‌های اضطراب، افسردگی، بعد جسمانی و اجتماعی در معرض تهدید و آسیب قرار گرفته است. در زمینه اضطراب کووید، بیشترین درصد نمونه‌ها (۸۷/۷ درصد) دارای نمره ۰ تا ۱۶ از ۵۴ در مقیاس اضطراب کووید بودند. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد بین اضطراب کووید و حیطه‌های اضطراب، افسردگی و نشانه‌های جسمانی سلامت عمومی همبستگی مثبت و معنادار و حیطه عملکرد اجتماعی سلامت عمومی رابطه منفی معناداری ($P \leq 0.05$) وجود داشت.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند اطلاعات مفیدی در اختیار مسئولین آموزشی دانشگاه‌ها قرار دهد تا با اصلاح محیط آموزشی و کاهش عوامل استرس‌زا، برگزاری کارگاه‌های مدیریت استرس برای مقابله با اضطراب کووید-۱۹ و ارائه مشاوره به دانشجویان گام مهمی در جهت بهبود سلامت عمومی دانشجویان پرستاری و ارتقا کیفیت مراقبت بردارند.

کلیدواژه‌ها: کووید ۱۹، سلامت عمومی، پرستاری، دانشجوی

مجله پرستاری و مامایی، دوره بیستم، شماره سوم، پی‌درپی ۱۵۲، خرداد ۱۴۰۱، ص ۲۱۹-۲۱۰

آدرس مکاتبه: بابل، کیلومتر ۳ جاده بابل به قائم‌شهر- دانشگاه آزاد اسلامی، تلفن: ۰۱۱۳۲۴۱۵۰۰۰

Email: na57ra@yahoo.com

مقدمه

منحصربه‌فرد بود، که تنها ظرف چند ماه در همه کشورهای جهان به یک وضعیت اضطراری بهداشتی جهانی تبدیل شد (۱). در حال حاضر (اوت ۲۰۲۲) ۶,۳۹۸,۴۱۲ نفر در سراسر جهان بر اثر این همه‌گیری جان خود را از دست داده‌اند (۲). این بیماری دارای علائم مختلفی از جمله علائم تنفسی و گوارشی است که از علائم محدود و

از اواخر دسامبر ۲۰۱۹، شیوع یک بیماری ویروسی جدید در شهر ووهان چین گزارش شد که ناشی از یک ویروس کرونای جدید بود و توسط سازمان بهداشت جهانی (WHO) رسماً به‌عنوان کووید-۱۹ نام‌گذاری شد. شیوع کووید-۱۹ از نظر سرعت انتقال

^۱ دانشجوی پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

^۲ گروه پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات جامع سلامت، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

^۳ گروه پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات جامع سلامت، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران (نویسنده مسئول)

^۴ کارشناس پرستاری، تکنسین فوریت‌های پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، شبکه بهداشت آمل، آمل، ایران

خفیف گرفته تا پنومونی، تنگی نفس شدید، شوک سپتیک و حتی نقص در ارگان‌های مختلف بدن را شامل می‌شود(۳).

همه‌گیری کووید-۱۹ بر سلامت عمومی افراد جامعه تأثیر می‌گذارد. نتایج مطالعات متعدد در خصوص سلامت عمومی در جمعیت‌های مختلف (۶-۴) و کارکنان مراقبت‌های بهداشتی (۱۱-۷) نشان می‌دهد شیوع اضطراب در جمعیت عمومی به‌ویژه زنان و سالمندان در طول اپیدمی کووید-۱۹، ۲۷ درصد گزارش شد (۱۲). کارکنان مراقبت‌های بهداشتی، از جمله پرستاران، نقش‌های بسیار مهمی در مبارزه با همه‌گیری کووید-۱۹ ایفا کردند و کمک‌های ارزشمندی داشتند. بسیاری از آنان در خط مقدم درمان بیماران مبتلا به پنومونی کووید-۱۹ علی‌رغم خطر بسیار بالای عفونت ایفای نقش کردند (۱۳، ۱۴). اضطراب، افسردگی، بی‌خوابی و استرس در کارکنان مراقبت بهداشتی در ۳۰ درصد تا ۴۰ درصد از جمعیت به‌عنوان یک مشکل بهداشت عمومی در این دوران نظر گرفته می‌شود (۱۲، ۱۵، ۱۶). نتایج مطالعات صورت گرفته نشان می‌دهد، پرستاران در ارتباط با محیط کار، نسبت به مشاغل دیگر، مانند: درد، رنج، مرگ بیمار، سختی کار، شرایط کاری حساس، کاهش وسایل محافظت شخصی، پوشش گسترده رسانه‌ها، فقدان داروهای خاص و احساس عدم حمایت کافی از آن‌ها، مواد شیمیایی، دستگاه‌ها و مواد مختلف ضد عفونی و... که از عوامل استرس‌زا و بروز افسردگی و اضطراب هستند، مخاطرات سلامت جسمی و روانی را تجربه می‌کنند و بار روانی مضاعفی در مواجهه با خطرات ناشی از ابتلا به بیماری کووید-۱۹ را به خود و حتی خانواده‌شان منتقل می‌کنند (۱۷).

حرفه پرستاری استرس زیادی دارد که دانشجویان پرستاری نیز در دوره تحصیلشان آن را تجربه می‌کنند. دانشجویان در دانشکده‌های پرستاری علاوه بر استرس و اضطراب ناشی از کار و تحصیل و دوری از خانواده، در محیط‌های بالینی حاضر می‌شوند که باعث افزایش استرس آن‌ها می‌شود (۱۸). هنگام شروع پاندمی کرونا، قرار گرفتن در محیط آلوده به ویروس کووید ۱۹ باعث بروز اختلالات روان‌شناختی گسترده‌ای از جمله اضطراب، افسردگی و مشکلات خواب در بسیاری از کادر درمانی بیمارستان‌ها و دانشجویان شده است (۱۹). مطالعات نشان داده است اضطراب دانشجویان با احساس ناامیدی (۲۰)، ترس از کووید-۱۹ (۲۱) و کیفیت پایین خواب (۲۲) مرتبط است. علاوه بر این، دانشجویان پرستاری که در بیمارستان کار می‌کنند نگران احتمال ابتلا به عفونت کووید-۱۹ و انتقال عفونت به خانواده خود هستند (۲۳). دانشجویان پرستاری پس از شیوع کووید-۱۹ استرس روانی شدید و طیفی از احساسات مانند هیجان، تردید و درماندگی را تجربه می‌کنند (۲۴). تحقیقات مختلف نشان

داده‌اند سطوح زیاد استرس، اضطراب و افسردگی می‌تواند آثاری منفی بر سلامت، کیفیت زندگی، پیشرفت تحصیلی و نیز میزان آمادگی دانشجویان برای پذیرش نقش‌های حرفه‌ای خود بر جا بگذارد که توجه به آن و پیامدهایش و نیز اتخاذ راهکارهای مناسب برای رهایی از آن اهمیت دارد (۲۵). با این پیشینه، سلامت عمومی دانشجویان پرستاری که در آینده به کارکنان مراقبت‌های بهداشتی تبدیل خواهند شد، می‌تواند یک نگرانی فوری بهداشت عمومی در جوامع باشد (۲۶، ۲۷). از این رو بررسی تأثیر کووید-۱۹ بر سلامت عمومی دانشجویان پرستاری ضروری به نظر می‌رسد (۲۸).

به نظر می‌رسد دانشجویان پرستاری باید مسئولیت اجتماعی خود برای کمک به افراد جامعه جهت غلبه بر مشکلات جسمی و روانی انجام دهند. شواهد حاکی از آن است که دانشجویان این حوزه، مانند عموم مردم آن زمان، با مشکلاتی مانند استرس و اضطراب مواجه بوده‌اند و قادر به انجام وظایف اجتماعی خود نیستند (۲۹). بهداشت روانی و سلامت دانشجویان پرستاری که نقش مهمی در ارتقای سلامت افراد جامعه دارند، از رسالت‌های مهم آموزش پرستاری است. در این میان آسیب‌پذیری روانی دانشجویان در برابر اضطراب و استرس‌های ناشی از چالش‌های حرفه‌ای یکی از معضلاتی است که باید به آن پرداخته شود (۳۰).

مروری بر مطالعات انجام‌شده در این راستا نشان می‌دهد تنها اضطراب، افسردگی یا سلامت روان دانشجویان پرستاری در جمعیت و با ابزار گردآوری متفاوت مورد بررسی قرار گرفته است و شیوع این علائم ۳۰ تا ۵۰ درصد گزارش شد (۳۵-۳۱) و به بررسی ارتباط اضطراب کووید-۱۹ و سلامت عمومی دانشجویان پرستاری پرداخته نشده است. از این رو از آنجایی که مطالعه‌ای در این زمینه در ایران مشاهده نگردید و با توجه به اهمیت سلامت جسمی و روانی دانشجویان پرستاری در ارتقاء کیفیت مراقبت در دوران پاندمی کووید-۱۹، پژوهش حاضر باهدف بررسی رابطه بین سلامت عمومی و سطح اضطراب کووید-۱۹ در دانشجویان پرستاری در سال ۱۴۰۰ در دانشگاه آزاد بابل انجام شد.

مواد و روش‌ها

این پژوهش همبستگی در نیمسال دوم ۱۳۹۹-۱۴۰۰ در دانشگاه آزاد بابل انجام شد. جامعه پژوهش را کلیه دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد بابل تشکیل می‌دادند. که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی شده انتخاب شدند. نمونه مورد مطالعه شامل ۹۰ دانشجوی کارشناسی در ترم‌های ۳، ۵ و ۷ بودند که دوره کارآموزی بالینی خود را گذرانده بودند و در ۶ ماه گذشته سابقه بیماری مزمن، اعتیاد و یا وقوع حادثه استرس‌زا نداشتند. حجم نمونه بر اساس هدف مطالعه و جامعه آماری مورد مطالعه و با استناد به پیشینه تحقیقات

قبلی (۳۶) و با در نظر گرفتن سطح خطای پنج درصد، توان آماری ۸۰ درصد برآورد شد. نمونه‌ها به صورت تصادفی طبقه‌بندی شده انتخاب شدند. بر این اساس با توجه به تعداد دانشجویان ترم ۳ (۶۴ نفر)، ترم ۴ (۴۰ نفر) و ترم ۷ (۴۰ نفر)، ۴۰ نفر دانشجوی ترم سه، ۲۵ دانشجوی ترم پنجم و ۲۵ دانشجوی ترم هفتم پرستاری به صورت تصادفی انتخاب شدند. محقق پس از تأیید کمیته اخلاق دانشگاه و دریافت مجوز جهت نمونه‌گیری به منظور دسترسی بهتر و بیشتر به محل کارآموزی دانشجویان در بیمارستان ولی عصر قائم‌شهر، روحانی و یحیی نژاد بابل مراجعه کرد. اطلاعات لازم در زمینه مطالعه و هدف آن به مشارکت‌کنندگان ارائه گردید و بعد از اخذ رضایت‌نامه پرسشنامه در اختیار آنان قرار داده شد و پس از پر کردن در همان محل به پژوهشگر تحویل داده شد. به واحدهای مورد پژوهش این اطمینان داده شد که داده‌ها محرمانه هستند و صرفاً جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده خواهد شد.

ابزار اندازه‌گیری:

ابزارهای تحقیق شامل پرسشنامه مشخصات دموگرافیک (جنسیت، سن، ترم تحصیلی، وضعیت تأهل، بیماری کووید-۱۹) (جدول ۱)، پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ) و مقیاس اضطراب بیماری کرونا (CDAS) بوده است.

مقیاس اضطراب بیماری کرونا^۱:

این مقیاس برای سنجش میزان شیوع اضطراب کرونا در ایران طراحی و اعتبار سنجی شده است. نسخه نهایی این ابزار شامل ۱۸ آیتم و ۲ عامل بود، آیتم‌های ۱ تا ۹ نشانه‌های جسمانی و آیتم‌های ۱۰ تا ۱۸ نشانه‌های روانی را اندازه‌گیری می‌کنند. این ابزار در مقیاس لیکرت ۴ درجه‌ای (هرگز=۰، گاهی=۱، اغلب=۲ و همیشه=۳) نمره‌گذاری می‌شود. بنابراین حداقل و حداکثر نمره پاسخ‌دهندگان در این مقیاس بین ۰ تا ۵۴ است. بطوریکه نمره ۰-۱۶ عدم اضطراب یا اضطراب خفیف، ۱۷-۲۹ اضطراب متوسط، ۳۰-۵۴ اضطراب شدید را نشان می‌دهد. در این مقیاس نمرات بالا نشان‌دهنده سطح بالاتر اضطراب در افراد است. این پرسشنامه از روایی و پایایی قابل قبولی (۰/۹) برخوردار است (۳۷).

پرسشنامه سلامت عمومی^۲:

پرسشنامه سلامت روان، فرم ۲۸ ماده‌ای در سال ۱۹۷۹ توسط گلدبرگ و هیلر برای بررسی غربالگری اختلالات عمومی شناختی غیر پسیکوتیک طراحی گردید. این فرم دارای چهار مقیاس فرعی (زیر مقیاس) می‌باشد که عبارت‌اند از: الف: علائم جسمانی ب: علائم اضطراب ج: کارکرد اجتماعی د: علائم افسردگی، هر مقیاس فرعی ۷ پرسش دارد. این پرسشنامه به ارزیابی شکایات جسمانی،

افسردگی شدید، اضطراب و اختلال عملکرد اجتماعی می‌پردازد. حداکثر امتیاز در GHQ ۸۴ و در زیرمقیاس‌ها ۲۱ است و امتیاز بالاتر نشان‌دهنده بدتر بودن وضعیت سلامتی است. در مجموع نمره ۰-۲۱ وضعیت بسیار مطلوب سلامت عمومی، ۲۲-۴۲ تهدید و آسیب در برخی حوزه‌های سلامت، ۴۳-۶۳ آسیب در بسیاری از موارد و ۶۴-۸۴ وضعیت وخیم سلامت عمومی را نشان می‌دهد (۳۸). اعتبار و پایایی آزمون ۰/۹۵ توسط سازنده گزارش شد (۳۸). ضریب آلفای کرونباخ گزارش شده GHQ محدودده‌ای از ۰/۸۲ تا ۰/۸۶ در ایران بود (۳۹).

تحلیل داده‌ها:

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS 20 انجام شد. برای ارزیابی فراوانی از آزمون‌های تحلیلی و آزمون t برای مقایسه میانگین نمرات اضطراب کووید و سلامت بر اساس ویژگی‌های جمعیت شناختی و آزمون همبستگی برای بررسی رابطه بین اضطراب و ابعاد سلامت عمومی و رگرسیون چند متغیره در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ استفاده شد.

یافته‌ها

جدول ۱ ویژگی‌های جمعیت شناختی و مرتبط با کووید-۱۹ دانشجویان پرستاری را نشان می‌دهد. میانگین سنی دانشجویان ۲۱/۴ سال (محدوده: ۱۹ تا ۳۲ سال) بود. اکثر آن‌ها دختر (۶۸/۹ درصد)، مجرد (۸۴/۴ درصد) و ترم ۳ (۴۴/۴ درصد) بودند. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بیشترین درصد نمونه‌های پژوهش ۴۸ نفر (۵۳/۱ درصد) نمره بین ۲۲-۴۲ داشتند که نشان می‌دهد سلامت عمومی در برخی حوزه‌ها مانند عملکرد اجتماعی در معرض تهدید و آسیب قرار گرفته است و از سلامت عمومی نسبتاً خوبی برخوردار هستند. ۲۶ نفر (۲۸/۷ درصد) دارای نمره ۴۳-۶۳ بودند که نشان می‌دهد در بسیاری از موارد علائم جسمانی، اضطراب، خواب، عملکرد اجتماعی و افسردگی سلامت عمومی آن‌ها در خطر است. ۱۵ نفر (۱۶/۶ درصد) نمره ۰-۲۱ داشتند که نشان می‌دهد از سلامت عمومی خوبی برخوردار هستند و تنها یک نفر (۱/۱ درصد) نمره ۶۴-۸۴ را دریافت کرده‌اند که نشان‌دهنده این است که سلامت عمومی آن‌ها در وضعیت وخیم بوده است. در زمینه اضطراب کووید، بیشترین درصد نمونه‌ها ۷۹ نفر (۸۷/۷ درصد) دارای نمره ۰-۱۶ از ۵۴ در مقیاس اضطراب کووید بودند که بیانگر اضطراب خفیف می‌باشد. میانگین نمرات پرسشنامه GHQ و اضطراب کووید در جدول ۲ نشان داده شده است.

² General Health Questionnaire

¹ Corona Disease Anxiety Scale

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین اضطراب کووید و ابعاد اضطراب سلامت عمومی، افسردگی و ابعاد جسمانی همبستگی مثبت و معناداری ($P \leq 0/001$) وجود دارد. همچنین بین اضطراب کووید و عملکرد اجتماعی سلامت عمومی همبستگی معکوس معناداری ($P \leq 0/035$) وجود دارد (جدول ۳).

همچنین مدل رگرسیون چندگانه برای متغیر اضطراب کووید-۱۹ در پیشگویی نشانه‌های جسمانی، اضطراب، عملکرد اجتماعی و افسردگی در دانشجویان پرستاری انجام شد که یافته‌ها نشان می‌دهد اضطراب کووید به میزان $0/363$ در نشانه‌های اضطراب و $0/286$ در افسردگی نقش پیشگویی کننده دارد. (جدول ۴).

جدول (۱): مشخصات دموگرافیک دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد بابل

متغیر	تعداد (درصد)
سن	
کمتر از ۲۰	۱۰ (۱۱/۱۱)
۲۰-۲۴	۷۳ (۸۱/۱۱)
۲۴-۲۸	۴ (۴/۴۴)
بیشتر از ۲۸	۳ (۳/۳۳)
جنس	
مرد	۲۸ (۳۱/۱۱)
زن	۶۲ (۶۸/۸۸)
وضعیت تأهل	
مجرد	۷۶ (۸۴/۴۴)
متأهل	۱۴ (۱۵/۵۵)
ترم تحصیلی	
ترم ۳	۴۰ (۴۴/۴)
ترم ۵	۲۵ (۲۷/۸)
ترم ۷	۲۵ (۲۷/۸)
سابقه کووید-۱۹	
خیر	۶۵ (۷۲/۲)
بله	۲۵ (۲۷/۸)

جدول (۲): توزیع فراوانی اضطراب کووید-۱۹ و ابعاد سلامت عمومی دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد بابل

متغیر	میانگین \pm انحراف معیار	حداقل	حداکثر
بعد جسمانی	۴/۱۷ \pm ۸/۵۱	۲	۱۸
اضطراب	۵/۶۶ \pm ۷/۴۶	۰	۱۹
عملکرد اجتماعی	۳/۲ \pm ۱۲/۵۶	۲	۲۰
افسردگی	۵/۴۶ \pm ۵/۷	۰	۲۱
اضطراب کووید-۱۹	۵/۷ \pm ۱۱/۱۶	۳	۲۹

جدول (۳): ارتباط بین ابعاد سلامت عمومی و اضطراب کووید-۱۹ در بین دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد بابل

متغیر	ضریب همبستگی	p
علائم جسمانی	۰/۴۰۱	<۰/۰۰۱
اضطراب	۰/۳۶۱	<۰/۰۰۱
عملکرد اجتماعی	-۰/۱۹۳	۰/۰۳۵
افسردگی	۰/۲۴۷	۰/۰۰۴

جدول (۴): مدل رگرسیون چندگانه برای متغیر اضطراب کووید-۱۹ در پیشگویی نشانه‌های جسمانی، اضطراب، عملکرد اجتماعی و

افسردگی دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد بابل

متغیر	P-value	تغییرات میانگین متغیر پاسخ (بنا استنادارشد)
اضطراب کووید ۱۹	۴/۱۱۲	۰/۱۳۳
اضطراب کووید ۱۹	۰/۰۰۰	۰/۳۶۳
اضطراب کووید ۱۹	۰/۰۶۹	-۰/۳۳۹
اضطراب کووید ۱۹	۰/۰۰۹	۰/۲۸۶

بحث و نتیجه‌گیری

در مطالعه حاضر ارتباط سلامت عمومی و اضطراب ناشی از بیماری کووید-۱۹ مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد بالاترین میزان مشکلات سلامت عمومی در افراد مورد مطالعه در حیطه عملکرد اجتماعی و کمترین میزان در حیطه افسردگی بوده است. حیطه‌های اضطراب، افسردگی و نشانه‌های جسمانی سلامت عمومی با اضطراب کووید همبستگی مثبت معنادار و عملکرد اجتماعی همبستگی معکوس معنادار با اضطراب کووید دارد. بالاترین و کمترین میزان همبستگی میان اضطراب کووید-۱۹ و حیطه‌های سلامت روانی به ترتیب میان اضطراب کووید و نشانه‌های جسمانی و اضطراب کووید و عملکرد اجتماعی می‌باشد. در راستای تعیین میزان سلامت عمومی، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد اکثریت افراد مورد مطالعه در پاندمی کووید-۱۹ از نظر سلامت عمومی در وضعیت نسبتاً مطلوبی قرار داشتند. نتایج این مطالعه با چندین مطالعه داخلی و خارجی دیگر همسو می‌باشد. در مطالعه لایی (Lai) و همکاران (۲۰۲۰) که روی کارکنان مراقبت‌های بهداشتی در بیمارستان‌های مجهز به کلینیک تب و بخش‌های مخصوص بستری بیماران مبتلا به کووید-۱۹ در ووهان و سایر مناطق چین انجام شد، شرکت‌کنندگان به‌ویژه پرستاران، زنان و کارکنان مراقبت‌های بهداشتی خط مقدم در زمینه تشخیص، درمان و مراقبت از بیماران مبتلا به کووید ۱۹ عوارض روحی روانی از قبیل اختلال اضطراب، افسردگی و بی‌خوابی را گزارش کردند (۷، ۴۰، ۴۱). در این راستا نتایج مطالعه نبویان و همکاران (۲۰۲۱)

نشان داد دانشجویان پرستاری پس از مواجهه با بیمار مبتلا به کووید-۱۹، از دوستان، نزدیکان و خانواده خود فاصله گرفته و به دلیل ترس از احتمال انتقال بیماری، ارتباط خود را قطع کرده و دچار افت عملکرد اجتماعی شدند (۳). دلیل بالا بودن میزان پریشانی و اختلالات روحی در بین دانشجویان بعد از پاندمی کووید-۱۹ ممکن است نوظهور بودن بیماری و نداشتن اطلاعات کافی در مورد آن، عدم تجربه کافی این افراد در برخورد با بیماران مبتلا و بحران‌هایی از قبیل ترس از خطاهای پزشکی در مواجهه با موارد بیماری، ترس از ابتلا به بیماری و کار در محیط بالقوه خطرزا باشد (۴۲).

همچنین یافته‌های مطالعه اخیر در ارتباط با اضطراب کووید-۱۹ در دانشجویان پرستاری بیانگر آن است اکثریت واحدهای مورد پژوهش در جاتی از اضطراب خفیف را تجربه می‌کنند. تحقیقات اخیر کاو (Cao) و همکاران (۲۰۲۰) با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای از دانشجویان دانشگاه کالج پزشکی Changzhi در چین نشان داد فقط تعداد کمی از نمونه‌ها اضطراب متوسط (۲/۷ درصد) و شدید (۰/۹ درصد) را گزارش کردند، ولی تعداد بیشتری اضطراب خفیف (۲۱/۳ درصد) داشتند (۴۳). مطالعه دیگری که توسط پاپا (Pappa) و همکاران (۲۰۲۰) باهدف بررسی شیوع اضطراب و افسردگی در طول همه‌گیری بیماری کووید ۱۹ در تیم سلامت متانالیز انجام شد، نشان داد که شیوع اضطراب در تیم سلامت حدود ۲۳ درصد بود (۴۴). پرستاران در بیماری کووید ۱۹ اضطراب، ترس و اندوه را تجربه کرده‌اند و بیماری کووید منشأ اضطراب برای

باعث کاهش توان کاری، اختلالات تمرکز و یادگیری، اختلال در انجام وظایف محوله، تغییر کیفیت زندگی و عملکرد نامناسب آنان شود. برای پیشگیری و درمان به موقع لازم است ارزیابی اولیه‌ای از میزان بروز موارد یادشده انجام شود؛ بنابراین، علاوه بر مدیریت درمان بیماری کرونا، بخش مهمی از تلاش‌های مسئولان بهداشتی باید برنامه‌ریزی برای پیشگیری و درمان تأثیرات منفی استرس‌های ناشی از بیماری روی کارکنان پزشکی درگیر با بیماران باشد (۴۲). یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند راهنمایی مناسب برای مدیران، مجریان و سیاست‌گذاران عرصه سلامت در دانشگاه‌ها و مؤسسات خصوصی عمل نموده، و آنان را در درک هر چه بیشتر سلامت عمومی دانشجویان پرستاری در پاندمی کووید-۱۹ توانمندتر سازد. بطوریکه سیستم آموزشی دانشگاه با برگزاری کارگاه‌های مهارت مدیریت استرس، آموزش نحوه استفاده از تجهیزات حفاظت فردی، رعایت نکات بهداشتی و جلسات مشاوره برای دانشجویان پرستاری موجب کاهش تنش‌های روانی آنان و ارتقای کیفیت مراقبت شود. همچنین مدیران می‌توانند با تقویت زیرساخت‌های ایمنی در مراکز آموزشی و بیمارستان‌ها به دانشجویان کمک کنند تا با حداقل نگرانی از احتمال ابتلا، به ارائه مراقبت بپردازند.

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های مطالعه، وجود تفاوت‌های فردی در دانشجویان پرستاری بود که می‌توانست بر نتایج تأثیر بگذارد. از دیگر محدودیت‌های پژوهش حاضر عدم مقایسه دانشجویان پرستاری در حوزه وسیع‌تر و دانشگاه‌های مختلف بود، بنابراین پیشنهاد می‌شود مطالعات بیشتری برای بررسی میزان اضطراب کووید و سلامت عمومی در دانشجویان پرستاری در حوزه‌های وسیع‌تر انجام شود.

ملاحظات اخلاقی

محقق پس از تأیید کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد بابل با شماره IR.IAU.BABOL.REC.1400.091 اقدام به پژوهش نمود.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی دانشگاه آزاد بابل می‌باشد. از مسئولین آموزشی و پژوهشی دانشگاه و دانشجویان پرستاری که حاضر به همکاری در این پژوهش شدند، تشکر و قدردانی می‌شود.

همه افراد و گروه‌های مختلف اجتماعی، به‌ویژه آن‌هایی است که در مرکز حادثه قرار دارند (۲۴). یوها (Xuehua) و همکاران (۲۰۰۳) در مطالعه خود به مواردی که باعث ایجاد اضطراب در کارکنان پرستاری می‌شود از جمله قرار گرفتن پرستاران در معرض عفونت، مرگ بیمار در شرایط بحرانی، دوری طولانی‌مدت پرستار از خانواده اشاره کردند (۴۵). در هنگ‌کنگ، مطالعه‌ای توسط کووک (Kwok) و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که تقریباً همه دانشجویان پرستاری (۹۷ درصد) در مورد کووید-۱۹ نگران بودند و این ترس به شدت روال زندگی روزانه آن‌ها را مختل کرد (۴۶). این یافته‌ها با نتایج پژوهش حاضر که در آن دانشجویان پرستاری اضطراب خفیفی را تجربه کرده‌اند، همخوانی دارد به طوری که در انجام تعهدات و وظایف آنان خللی ایجاد کرده است (۴۷). در راستای دیگر هدف این مطالعه، بررسی ارتباط اضطراب کووید-۱۹ و سلامت روان دانشجویان پرستاری نتایج مطالعه حاضر نشان داد حیطه‌های اضطراب و افسردگی سلامت عمومی به صورت معنی‌داری با اضطراب کووید ارتباط دارد. در این راستا یافته‌های این مطالعه با مطالعه فلاجورا (Falguera) و همکاران (۲۰۲۰) که دانشجویان پرستاری با افزایش سطح اضطراب کووید-۱۹ نمرات پایین‌تر کیفیت خواب و نمرات بالاتر پریشانی روانی را تجربه می‌کردند (۴۸) و مطالعه ساتیسی (Satici) و همکاران (۲۰۲۱) که ترس از کووید-۱۹ به صورت منفی رضایت از زندگی را پیش‌بینی کرده و متغیرهای اضطراب و افسردگی نقش میانجی در این رابطه داشتند (۴۹) همخوانی دارد.

همچنین یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد بین اضطراب کووید و حیطه‌های اضطراب سلامت عمومی، افسردگی و علائم جسمانی همبستگی مثبت و اضطراب کووید و عملکرد اجتماعی سلامت عمومی، همبستگی معکوس معناداری وجود دارد. در مطالعه کرزن رودک (Chrzan-Rodak) و همکاران (۲۰۲۰) که به منظور بررسی رابطه بین شایستگی اجتماعی و سلامت عمومی پرستاران انجام شد، کاهش سطح سلامت عمومی پرستاران بر شایستگی و عملکرد اجتماعی آنان تأثیر منفی داشت (۵۰).

با توجه به یافته‌های پژوهش یکی از جمعیت‌های در معرض خطر بهداشت روانی طی بیماری همه‌گیر کووید ۱۹، دانشجویان مقطع کارورزی و کارآموزی هستند. بروز این اختلالات ممکن است

References

1. Shahyad S, Mohammadi MT. Psychological impacts of Covid-19 outbreak on mental health status of society individuals: a narrative review. *Journal Mil Med* 2020;22(2):184-92.

2. Firouzbakht M, Rahmani N, Sharif Nia H, Omidvar S. Coping strategies and depression during the COVID-19 pandemic in pregnant women: a cross sectional study. *BMC Psychiatr* 2022;22(1):1-8.
3. Nabavian M, Rahmani N, Alipour H. Experiences of Nursing Students in the Care for Patients Diagnosed

- With COVID-19: A Qualitative Study. *J Patient Exp* 2021;8:23743735211039925.
4. World Health Organization. Mental health: Strengthening our response (Fact sheet No. 220). Geneva: World Health Organization. 2018.
 5. Fan FC, Zhang SY, Cheng Y. Incidence of psychological illness after coronavirus outbreak: a meta-analysis study. *J Epidemiol Community Health* 2021;75(9):836-42.
 6. Şimşir Z, Koç H, Seki T, Griffiths MD. The relationship between fear of COVID-19 and mental health problems: A meta-analysis. *Death Stud* 2022;46(3):515-23.
 7. Lai J, Ma S, Wang Y, Cai Z, Hu J, Wei N, et al. Factors associated with mental health outcomes among health care workers exposed to coronavirus disease 2019. *JAMA Netw Open* 2020;3(3):e203976-e.
 8. Ranieri J, Guerra F, Giacomo D. Predictive risk factors for post-traumatic stress symptoms among nurses during the Italian acute COVID-19 outbreak. *Health Psychol Rep* 2021;9(2):180-5.
 9. Rossi R, Socci V, Pacitti F, Di Lorenzo G, Di Marco A, Siracusano A, et al. Mental health outcomes among frontline and second-line health care workers during the coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic in Italy. *JAMA Netw Open* 2020;3(5):e2010185-e.
 10. Seçer İ, Ulaş S, Karaman-Özlü Z. The effect of the fear of COVID-19 on healthcare professionals' psychological adjustment skills: mediating role of experiential avoidance and psychological resilience. *Front Psychol* 2020;11:561536.
 11. Wang Y, Kala MP, Jafar TH. Factors associated with psychological distress during the coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic on the predominantly general population: A systematic review and meta-analysis. *PloS One* 2020;15(12):e0244630.
 12. Kan FP, Raoofi S, Rafiei S, Khani S, Hosseinifard H, Tajik F, et al. A systematic review of the prevalence of anxiety among the general population during the COVID-19 pandemic. *J Affect Disord* 2021;293:391-8.
 13. Hartmann S, Rubin Z, Sato H, Yong K, Terashita D, Balter S. Coronavirus disease 2019 (COVID-19) infections among healthcare workers, Los Angeles county, February–May 2020. *Clin Infect Dis* 2021;73(7):e1850-e4.
 14. Hughes MM, Groenewold MR, Lessem SE, Xu K, Ussery EN, Wiegand RE, et al. Update: characteristics of health care personnel with COVID-19—United States, February 12–July 16, 2020. *Morb Mortal Wkly Rep* 2020;69(38):1364.
 15. Vizheh M, Qorbani M, Arzaghi SM, Muhidin S, Javanmard Z, Esmacili M. The mental health of healthcare workers in the COVID-19 pandemic: A systematic review. *J Diabetes Metab Disord* 2020;19(2):1967-78.
 16. Awano N, Oyama N, Akiyama K, Inomata M, Kuse N, Tone M, et al. Anxiety, depression, and resilience of healthcare workers in Japan during the coronavirus disease 2019 outbreak. *Intern Med* 2020;59(21):2693-9.
 17. Mahalli S, Nematifard T. Mental Health Status of Nurses During the COVID-19 Pandemic: A Systematic Review. *Mental Health* 2021;2(2).
 18. Turner K, McCarthy VL. Stress and anxiety among nursing students: A review of intervention strategies in literature between 2009 and 2015. *Nurse Educ Pract* 2017;22:21-9.
 19. Nishimura Y, Ochi K, Tokumasu K, Obika M, Hagiya H, Kataoka H, et al. Impact of the COVID-19 pandemic on the psychological distress of medical students in Japan: cross-sectional survey study. *J Med Internet Res* 2021;23(2):e25232.
 20. Kaplan Serin E, Doğan R. The relationship between anxiety and hopelessness levels among nursing students during the COVID-19 pandemic and related factors. *Omega* 2021:00302228211029144.

21. Alici NK, Copur EO. Anxiety and fear of COVID - 19 among nursing students during the COVID - 19 pandemic: A descriptive correlation study. *Perspect Psychiatr Care* 2022;58(1):141-8.
22. Köktürk Dalcalı B, Durgun H, Taş AS. Anxiety levels and sleep quality in nursing students during the COVID - 19 pandemic *Perspect Psychiatr Care..* 2021;57(4):1999-2005.
23. Lancet T. COVID-19: protecting health-care workers. *Lancet* 2020;395(10228):922.
24. Huang L, Lei W, Xu F, Liu H, Yu L. Emotional responses and coping strategies in nurses and nursing students during Covid-19 outbreak: A comparative study. *PloS One* 2020;15(8):e0237303.
25. Dehghan Naiery N, Adib Hajbaghery M. Effects of relaxation techniques on stress and the quality of life of dormitory students. *KAUMS J* 2006;10(2):50-7.
26. Bahçecioglu Turan G, Özer Z, Çiftçi B. Analysis of anxiety levels and attitudes of nursing students toward the nursing profession during the COVID - 19 pandemic. *Perspect Psychiatr Care* 2021;57(4):1913-21.
27. Grande RAN, Butcon VER, Indonto MCL, Villacorte LM, Berdida DJE. Quality of life of nursing internship students in Saudi Arabia during the COVID-19 pandemic: a cross-sectional study. *Int. J Africa Nurs Sci* 2021;14:100301.
28. Grubic N, Badovinac S, Johri AM. Student mental health in the midst of the COVID-19 pandemic: A call for further research and immediate solutions. *Int J Soc Psychiatry* 2020;66(5):517-8.
29. Al-Rabiaah A, Temsah M-H, Al-Eyadhy AA, Hasan GM, Al-Zamil F, Al-Subaie S, et al. Middle East Respiratory Syndrome-Corona Virus (MERS-CoV) associated stress among medical students at a university teaching hospital in Saudi Arabia. *J Infect Public Health* 2020;13(5):687-91.
30. Mashhadi F, Akbarzadeh H, Mohseni F, Aghaei S, Ram M, Ghabimi M. Evaluation of Mental Health Status of Nursing Students of the Islamic Azad University, Sari, Iran, during the Covid-19 Pandemic in Winter 2021. *J Community Health Res* 2021;7(1):25-36.
31. Alsolais A, Alquwez N, Alotaibi KA, Alqarni AS, Almalki M, Alsolami F, et al. Risk perceptions, fear, depression, anxiety, stress and coping among Saudi nursing students during the COVID-19 pandemic. *J Ment Health* 2021;30(2):194-201.
32. Zhu Y, Wang H, Wang A. An evaluation of mental health and emotion regulation experienced by undergraduate nursing students in China during the COVID - 19 pandemic: A cross - sectional study. *Int J Ment Health Nurs* 2021;30(5):1160-9.
33. Lampasona M, Pantaleo L, Terranova A, D'Anna G, Firenze A. Prevalence of depressive symptomatology among nursing students during the COVID-19 pandemic. *Ann Ig.* 2021.
34. Liu S, Xi H-T, Zhu Q-Q, Ji M, Zhang H, Yang B-X, et al. The prevalence of fatigue among Chinese nursing students in post-COVID-19 era. *Peer J* 2021;9:e11154.
35. Kako J, Ito Y, Kajiwara K, Kimura Y, Kakeda T, Hamanishi S, et al. Impact of the COVID-19 pandemic on mental health of nursing students in Japan: protocol for a cross-sectional study. *BMJ Open* 2021;11(12):e055916.
36. Kim SC, Sloan C, Montejano A, Quiban C. Impacts of coping mechanisms on nursing students' mental health during COVID-19 lockdown: a cross-sectional survey. *Nurs Rep* 2021;11(1):36-44.
37. Alipour A, Ghadami A, Alipour Z, Abdollahzadeh H. Preliminary validation of the Corona Disease Anxiety Scale (CDAS) in the Iranian sample. *J Health Psychol* 2020;8(32):163-75.
38. Goldberg DP. User's guide to the General Health Questionnaire. Windsor. 1988.
39. Taghavi MR. The normalization of general health questionnaire for Shiraz University students (GHQ-28). *Daneshvar Raftar* 2008;15(28):1-12.

40. Cao J, Wei J, Zhu H, Duan Y, Geng W, Hong X, et al. A study of basic needs and psychological wellbeing of medical workers in the fever clinic of a tertiary general hospital in Beijing during the COVID-19 outbreak. *Psychother. Psychosom* 2020;89(4): 252-4.
41. Sarbooz Hosein Abadi T, Askari M, Miri K, Namazi Nia M. Depression, stress and anxiety of nurses in COVID-19 pandemic in Nohe-Dey Hospital in Torbat-e-Heydariyeh city, Iran. *Journal Mil Med.* 2020;22(6):526-33.
42. Miri Z, Razavi Z, Mohammadi S. Evaluation of Stress, Anxiety, Depression, and Sleep Disorders in Medical Students of Hamadan University of Medical Sciences, Iran, during the COVID-19 Pandemic. *Avicenna J Clin Med* 2021;27(4):232-8.
43. Cao W, Fang Z, Hou G, Han M, Xu X, Dong J, et al. The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry Res* 2020;287:112934.
44. Pappa S, Ntella V, Giannakas T, Giannakoulis VG, Papoutsis E, Katsaounou P. Prevalence of depression, anxiety, and insomnia among healthcare workers during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *Brain Behav Immun* 2020;88:901-7.
45. Liu X. Psychological Stress of Nurses working in SARS Wards. *Chin Ment Health J* 2003;17(8):526-7.
46. Kwok KO, Li KK, Chan HHH, Yi YY, Tang A, Wei WI, et al. Community responses during early phase of COVID-19 epidemic, Hong Kong. *Emerging Infect Dis* 2020;26(7):1575.
47. Asadi N, Salmani F, Pourkhajooyi S, MahdaviFar M, Royani Z, Salmani M. Investigating the relationship between corona anxiety and nursing care behaviors working in corona's referral hospitals. *Iran J Psychiatry Behav Sci* 2020;26(3):306-19.
48. Falguera CC, Labrague LJ, De los Santos JA. The Relationship between COVID-19 Anxiety and Student Nurses' Perceived Health, Sleep Quality, and Psychological Well-being. *Acta Med Philipp* 2020.
49. Satici B, Gocet-Tekin E, Deniz M, Satici SA. Adaptation of the Fear of COVID-19 Scale: Its association with psychological distress and life satisfaction in Turkey. *Int J Ment Health Addict* 2021;19(6):1980-8.
50. Chrzan-Rodak A, Ślusarska B, Nowicki G, Deluga A, Bartoszek A. Relationship between social competences and the sense of general mental health and intensity of stress among nurses. *Pomeranian J Life Sci* 2020;66(1):53-6.

INVESTIGATING THE RELATIONSHIP BETWEEN ANXIETY OF COVID-19 AND GENERAL HEALTH OF NURSING STUDENTS OF BABOL AZAD UNIVERSITY IN 2020-2021: A DESCRIPTIVE-CORRELATIONAL STUDY

Faezeh Rahmani¹, Mojgan Firouzbakht², Narges Rahmani*³, Amir Hossein Alipour⁴

Received: 29 June, 2022; Accepted: 16 August, 2022

Abstract

Background & Aims: Health workers are in the front line of the epidemics and face a lot of stress. So maintaining their physical and mental health affects the quality of work and satisfaction of the patients. The aim of this study was to investigate the relationship between general health and COVID-19 anxiety level in the nursing students of Babol Azad University, Iran.

Materials & Methods: This descriptive-correlational research was conducted in the second semester of 2020-2021 in Babol Azad University, Iran. The study population included 90 undergraduate nursing students who were selected by stratified random sampling. Research tools include General Health Questionnaire (GHQ) and Corona Disease Anxiety Scale (CDAS). Statistical analysis was performed using SPSS version 20 software. Descriptive tests for frequency and t-test, correlation and multivariate regression were used.

Results: The findings of the current research showed that the highest percentage of the research samples (53.1%) had a score between 22-42 out of 84, which shows that public health has been threatened and damaged in some areas of anxiety, depression, and physical and social aspects. In the field of COVID anxiety, the largest percentage of samples (87.7%) had a score of 0-16 out of 54 in the COVID anxiety scale. The results of Pearson's correlation test showed that there was a significant positive correlation between the anxiety of COVID and the dimensions of anxiety, depression, and physical signs of general health, and a negative significant relationship ($p \leq 0.05$) between the anxiety of COVID and the social dimension of general health.

Conclusion: The findings of the present research can provide useful information to educational officials of the universities to improve their educational environment and reduce stress factors, to implant stress-management workshops, and doing advices to the students about dealing with the anxiety of COVID-19, to take an important step towards improving the general health of nursing students and improving their quality of care.

Keywords: COVID-19, Public health, Nursing, Students

Address: Babol-Ghaemshahr Road, Islamic Azad University of Babol, Babol, Iran

Tel: +981132415000

Email: na57ra@yahoo.com

Copyright © 2022 Nursing and Midwifery Journal

This is an open-access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

¹ Nursing student, student research committee, Babol branch, Islamic Azad University, Babol, Iran

² Department of Nursing and Midwifery, Comprehensive Health Research Center, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran

³ Department of Nursing and Midwifery, Comprehensive Health Research Center, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran (Corresponding Author)

⁴ Nursing expert, emergency medical technician, Mazandaran University of Medical Sciences, Amol, Iran